

Regeringskansliet
Klimat- och näringslivsdepartementet

Verksamhet med strålning: arbetarskydd, tillsyn och sanktioner

Mot bakgrund av de intressen som Åklagarmyndigheten har att bevaka lämnas följande yttrande.

Laserpekare

Inledningsvis kan konstateras att frågan om laserpekare är den fråga som har störst praktisk betydelse för Åklagarmyndigheten. Det är välkommet att ett omtag görs för att reglera dessa. Av Högsta domstolens praxis (se bl.a. ”Laserpekaren III” NJA 2019 s. 577) framgår tydligt att det strider mot legalitetsprincipen att döma till ansvar för brott mot strålskyddslagen eftersom det straffbara området bestäms med hänvisning till en teknisk standard som inte finns på svenska.

Det kan dock mot bakgrund av denna praxis ifrågasättas om förslaget kommer att lösa de problem som finns. Den standard som är central i problematiken används alltså för att definiera vad som inte faller under begreppet stark laserpekare och därigenom motsatsvis vad som är en stark laserpekare.

Vidare knyts tillåtligheten av bl.a. ett innehav av en laserpekare till märkningen av densamma. Med den konstruktion bestämmelsen föreslås få finnas den en beaktansvärd risk för att ett otillåtet innehav av en bevisligen stark laserpekare som är felaktigt märkt som en ickestark laserpekare blir svårt att lagföra. Detta mot bakgrund av svårigheterna att bevisa innehavarens uppsåt eller oaktsamhet. En fråga som också uppstår är hur alla idag existerande laserpekare som inte är märkta ska hanteras, oavsett styrka. Hur märkningen ska vara utformad kommenteras inte heller i promemorian. Det är möjligen en fråga för föreskrivande myndighet att meddela tillämpningsföreskrifter angående märkningen men båda frågorna är så centrala för tillämpningen av den föreslagna straffbestämmelsen att de bör utvecklas närmare under det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Åklagarmyndigheten inser fördelen med att koppla förbudet mot att hantera starka laserpekare till tillståndsplikten. Denna lösning kan med tanke på den komplexa tekniska specifikationen till nöds godtas i förhållande till näringsidkare på vilka det är rimligt att ställa högre krav än på enskilda medborgare. När det gäller enskilda medborgare bör istället en fristående reglering kunna övervägas. En sådan reglering skulle kunna vila på annan grund än den tekniska standarden, exempelvis effekt, farlighet och risk för personskador.

Det kan också under alla förhållanden, mot bakgrund av de frågetecken kring legalitetsprincipen och de avgöranden som finns, ifrågasättas om inte regleringen bör föras in i lag.

Sammanfattningsvis avstyrker Åklagarmyndigheten det föreliggande förslaget.

Radonhalt

Åklagarmyndigheten vill också peka på problemen med att straffsanktionera 3 kap. 6 § strålskyddslagen (2018:396). Bestämmelsen ställer upp kravet att radonhalt ska hållas så låg som det är möjligt och rimligt. Vad som upplevs som rimligt är i högsta grad individuellt. Åklagarmyndigheten ifrågasätter om inte en straffsanktionering av bestämmelsen skulle strida mot det obestämthetsförbud som är en del av legalitetsprincipen, oavsett vilket subjektivt rekvisit som ställs upp.

Straffansvar för lämnade felaktiga uppgifter

Åklagarmyndigheten noterar också att lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor (LRO) föreslås bli kompletterad med en bestämmelse som straffsanktionerar att lämna felaktiga uppgifter. En sådan reglering finns sedan tidigare i 26 § lagen (2006:647) om finansiering av kärntekniska restprodukter och i förslagets 9 kap. 4 § strålskyddslagen (2018:396). Av bestämmelserna i de två sistnämnda lagarna framgår dock att dessa är subsidiära i förhållande till brottsbalken. En motsvarande bestämmelse saknas i LRO.

Vidare kan konstateras att de subjektiva rekvisiten inte är formulerade på ett enhetligt sätt. Enligt strålskyddslagen krävs uppsåt eller oaktsamhet medan det i de andra två lagarna krävs uppsåt eller *grov* oaktsamhet. Det framstår som att de subjektiva rekvisiten bör vara enhetliga då reglerna är så näraliggande.

Detta yttrande har beslutats av chefen för Utvecklingscentrum, överåklagaren Lennart Guné, efter föredragning av kammaråklagaren Johan Bülow. I den

slutliga handläggningen av ärendet har också överåklagaren Mikael Björk deltagit.

På Åklagarmyndighetens vägnar

Lennart Guné

Johan Bülow

Kopia till
Kommunikationsavdelningen
Rättschefen
Biblioteket